

Matkalla ajassa

– menetelmäopas kulttuuriperinnöstä ja aikamatkoista

Matkalla ajassa

– menetelmäopas kulttuuriperinnöstä ja aikamatkoista

Sisällysluettelo

- 2 Taikalampun menetelmäoppaita
- 3 Pohjanmaan lastenkulttuuriverkosto BARK
- 4 Matkalla ajassa
- 18 Esimerkkejä aikamatkan käsikirjoituksista

Kokemuksia kentältä

- 21 Nälkävuodet museossa – aikamatka pienen kunnan näkökulmasta
- 23 Kruunupyyn museokerho
- 24 Aikamatka opettajan näkökulmasta
- 27 Kirjaston kulttuuripedagoginen työ
- 29 Yläkoululaisten aikamatka
- 33 Matka keskiajalle – esimerkki museon, koulun ja Kokkolan yliopistokeskuksen yhteistyöstä
- 36 Kirjallisuutta

Julkaisija: Pohjanmaan lastenkulttuuriverkosto BARK 2012

Toimittaja: Annina Ylikoski

Käännökset: Paula Bertell, Wasa Translations

Eva Berg, LingArt

Taitto ja kansikuva: Jimmy Pulli

Painopaikka: KTMP | YKKÖS-OFFSET

ISBN: 978-951-592-121-5, julkaisu 75

Taikalamppun menetelmäoppaita

Kädessäsi on ainutlaatuinen opas, jonka avulla voit avata kulttuurin kokemisen maailmaa ja toteuttaa uudenlaisen työpajan tai taidehetken lasten tai nuorten kanssa. Se on syntynyt Taikalamppu-verkostossa, osana valtakunnallista lasten- ja nuortenkulttuurikeskusten kehitystyötä.

Taikalamppu-verkosto on toiminut vuodesta 2003 alkaen, ja sitä tukee opetus- ja kulttuuriministeriö. Lastenkulttuurikeskusten verkostossa on tällä hetkellä yksitoista jäsentä eri puolilla Suomea. Niillä kullakin on omat kehitystehtävänsä, jotka liittyvät eri taiteenlajeihin ja myös laajempiin kokonaisuuksiin kuten esimerkiksi monitaiteisuuteen tai kulttuurien kohtaamiseen.

Taikalamppu-menetelmäopas toteuttaa tiettyjä arvoja, jotka ovat yhteisiä kaikille verkoston toimijoille. Niitä ovat jokaisen lapsen ja nuoren oikeus taide- ja kulttuuripalveluihin, lapsi ja nuori aktiivisena toimijana, taide ja kulttuuri osana lasten ja perheiden hyvinvointia, taiteen raja-aitojen rikkominen, kulttuurien välinen vuoropuhelu sekä vankka usko ammattitaitoon. Tavoitteenamme on, että nämä arvot leviävät menetelmäoppaitemme avulla ympäri Suomen – myös sinne, missä ei ole varsinaisia lastenkulttuurikeskuksia.

Toivotamme sinulle ja ryhmällesi lämmittäviä Taikalampun säteitä ja onnistunutta taidehetkeä!

*Terveisin,
Taikalamppu-verkoston toimijat*

Pohjanmaan lastenkulttuuriverkosto BARK

BARK on Pohjanmaan maakunnassa toimiva lastenkulttuuriverkosto. Sen jäseninä ovat Pohjanmaan maakunnan 17 kuntaa sekä Kokkolan kaupunki ruotsinkielisen väestönsä osalta.

Lastenkulttuuriverkostoa hallinnoi Pohjanmaan liitto, joka vastaa maakunnan suomenkielisen kulttuurin edunvalvonnasta. Tärkeä yhteistyökumppani on KulturÖsterbotten, joka kuuluu ruotsinkieliseen Svenska Österbottens förbund för utbildning och kultur -kuntayhtymään. KulturÖsterbotten vastaa alueen ruotsinkielisen kulttuurin edunvalvonnasta.

BARK tekee yhteistyötä kuntien vapaa-aika- ja kulttuurivirastojen lisäksi myös museoiden, kotiseutuyhdistysten, arkistojen ja muiden kulttuurilaitosten kanssa.

Taikalamppu-verkostossa BARKin tehtävänä on kehittää kulttuuriperintöpedagogiikkaa sekä paikallista ja alueellista lastenkulttuuria ja koordinoita ruotsinkielistä toimintaa.

Tämä menetelmäopas tarttuu kaikkiin kolmeen kehitystehtävään. Opas käsittelee pääasiassa kulttuuriperintöpedagogiikkaa ja aikamatkoja, mutta tarjoaa esimerkkejä myös paikallisen ja alueellisen lastenkulttuurin kehittämistä. Menetelmäopas ilmestyy sekä suomeksi että ruotsiksi ja heijastaa näin Pohjanmaan kaksikielistä todellisuutta.

Menetelmäopas toimii johdantona aikamatkojen parissa työskentelyyn. Aikamatkoja voi tehdä monin tavoin. Toivottavasti saat innoitusta ja ideoita, miten kannattaa toimia kun matkustaa ajassa!

*Annina Ylikoski,
Koordinaattori ja museopedagogi,
Pohjanmaan lastenkulttuuriverkosto BARK*

Matkalla ajassa

Historiaan voi saada eloa historiaa ja kulttuuriympäristöä elävöittämällä ja samalla voi myös edistää menneen ajan ymmärtämistä. Eikä vain menneiden tapahtumien ymmärtämistä vaan myös sitä, miten historia on muovannut meitä. Tämä menetelmäopas esittelee aikamatkan yhtenä keinona historian elävöittämiseen. Aikamatkoja voi tehdä eri aikoihin ja eri paikkoihin, ja osallistujat voivat olla eri-ikäisiä.

Museossa käynti voi tuntua siltä kuin astuisi toiseen maailmaan. Maailmaan joka eroaa monissa tapauksissa omasta maailmasta. Miten voi ymmärtää, miltä keskiajan ihmisestä tuntui? Miten voi tajuta, kuinka raskasta voin kirnuaminen saattoi olla maalaistalon emännälle 1800-luvulla? Tai miten hitaasti kirjoittaminen edistyy, kun välineinä on teräskynä ja muste? Etenkin sähköä, tietokoneiden ja jääkaappien aikakaudella kasvaneiden nykypäivän lasten voi olla vaikea ymmärtää monien museoiden kuvaamaa yhteiskuntaa.

Tanssia, 1901.

Draama on museopedagogille kiitollinen apuväline. Näytellyt osuudet elävöittävät kertomuksia, ja aikamatkoilla pääsee tekemään ja konkreettisesti kokemaan, millaista jokin asia oli. Perinteinen käsitys museokäynnistä, jossa ei saa koskea, puhua tai tehdä mitään, ei päde tähän toimintamuotoon.

Aikamatkoja voi tehdä monella tapaa. Eri paikkakunnilla ja museoilla on omat menetelmänsä; tietyt asiat toimivat yhdessä paikkaa, toiset eivät. Käytettävissä olevat tarvikkeet ja paikka, ryhmän koko, aikamatkaan osallistujat – kaikki ne vaikuttavat mitä suurimmassa määrin siihen, millaiseksi aikamatka muodostuu. Aikamatka voidaan toteuttaa selkeälle ryhmälle; päiväkotiryhmälle tai koululuokalle, mutta myös yleisölle avoimena tilaisuutena.

Tämän menetelmäoppaan tarkoituksena on tarjota innoitusta ja ideoita aikamatkojen toteutukseen.

Mitä aikamatka on?

Aikamatka on menetelmä, jolla voi leikin kautta tutustua kulttuurihistorialliseen tietoon kaikkien aistien avulla. Erilaisten aikaan ja teemaan liittyvien tehtävien ja askareitten avulla annetaan kuvaa siitä, millaista elämä tiettyyn aikaan olisi voinut olla.

Sen sijaan että menneisyydestä vain kerrotaisiin, sitä havainnollistetaan erilaisin tehtävin, askarein ja keskusteluin. Aikamatkalla siirrytään ajassa taaksepäin kaikki aistit avoinna. Aikamatkalla saa tuntea, maistaa, haistaa ja kuulla! Pukemalla ylle kyseisen ajan vaatteita tuntuma ja elämys on aivan erilainen.

Aikamatka eroaa tavallisesta opastuksesta tai kertomuksesta, koska siinä saa jonkin hetken itse elää ja kokea toista aikakautta. Koko ryhmä tai koululuokka elää kuvaamaansa vuotta, esim. 1901. Aikamatka eroaa teatteriesityksestä siinä, että kaikki osallistuvat ja elävät toista aikaa. Aikamatkalaiset tekevät erilaisia tehtäviä ja keskustelevat aivan kuin nyt olisi vuosi 1901.

Muuttuminen

Mikäli museon aikamatkalle on tulossa koululuokka, on hyvä, jos kyseisestä ajasta on puhuttu koulussa etukäteen. On hyvä, jos ko. aika voidaan ankkuroida johonkin konkreettiseen, koska ilmaisu ”ennen vanhaan” voi lapsille tarkoittaa mitä vain – kun äiti oli pieni tai kun dinosauruksia vielä oli maan päällä. ”Ennen vanhaan” ja ”sota” ovat

Aikamatka vuoteen 1956, vaatteiden vaihtoa.

Laske 3-2-1 ja napsauta sormia!

lapsille hyvin epämääräisiä sanoja, ja miellelyhtymät ovat peräisin televisiosta nähdystä jutuista. Usein aikamatkoja tehdään 1800- ja 1900-lukujen vaihteeseen, ja silloin esim. ”Vaahteramäen Eemelin aika” avaa monille lapsille, mistä ajasta on kyse. Useimmat lapset ovat nähneet Eemelin seikkailuja televisiosta ja ymmärtävät myös, mitä renki ja piika ovat, sillä Vaahteramäessä on Aatu ja Liina!

Oikeaan tunnelmaan pääsemiseen tarvitaan tietenkin toiset vaatteet kuin tavalliset nykyvaatteet. Vaatteilla on tärkeä merkitys haluttaessa luoda osallistujille elämystä toisenlaisesta maailmasta. Lapsille annetaan vanhanajan vaatteita, esim. esiliina ja huivi tytöille ja lakki ja liivit pojille. BARKin aikamatkoilla käytetään BARKin rekvisiittapankin vaatteita; pankkiin on ommeltu eri aikakausien vaatteita. Oppilaita voi myös pyytää itse tuomaan vanhanajan vaatteita kotoa. Useimmiten kotona on esiliina tai liivit, jotka voivat tuoda tarvittavaa ”toisenlaista” tunnetta. Se vaatii tietenkin, etteivät aikuiset kiinnitä liian paljon huomiota siihen, onko rekvisiitta historiallisesti aivan ”oikealta” aikakaudelta, vaan suhtautuvat rekvisiittaan ymmärtäväisemmin.

Vanhemmat lapset saavat nimikyltin ja vanhanaikaisen nimen. Nimikyltissä on myös lisätietoa henkilöstä, esim. ”Väinämö, Olet sepän poika ja autat isääsi pajassa”. Nuoremmille lapsille vanhanajan vaatteiden pukeminen on yleensä ihan riittävän jännittävää. Nimikylteillä on tärkeä tehtävä niiden tuodessa esiin yhteiskunnassa vallinneita sosiaalisia eroja; joistain osallistujista tulee kalastajien lapsia, toisista papin tai lääkärin lapsia. Nimikyltit heijastavat myös sukupuolten eroja; tyttöjen kylteissä kerrotaan, että he auttavat hoitamaan pienempiä sisaruksiaan ja laittamaan ruokaa, poikien kylteissä kerrotaan toisenlaisista askareista.

Paja, 1917.

Tanssia juhlasalissa, aikuisten osallistujien aikamatka vuoteen 1836.

Opettajat, kouluavustajat ja muut aikuiset saavat myös ajanmukaiset vaatteet ja roolit. Näin kaikki pystyvät eläytymään aikaan eikä kukaan voi jäädä ovensuuhun seisoskelemaan ja puhumaan matkapuhelimeensa.

Kun kaikki tietävät, mihin aikaan aiomme matkustaa, tapahtuu muuttuminen. Merkin saatuaan kaikki siirtyvät taianomaisesti entisaikaan, ja taas toisesta merkistä takaisin tiettyyn vuoteen. Monet lapset kyselevät aikakonetta, mutta oma mielikuvitus saa toimittaa sitä virkaa! Mutta jonkinlainen muutosrituaali on välttämätön; voidaan laskea numeroita taaksepäin ja napsauttaa sormia, puhalttaa kynttilä, peruuttaa taaksepäin, kulkea portin alta...

Museossa saa koskea ja puuhata!

Kun nyt on onnellisesti laskeuduttu toiseen aikaan, siellä täytyy myös elää. Riippumatta siitä, onko osallistuja päätenyt keskiajalle tai 1940-luvulle, hän saa olla aktiivisesti mukana kokemassa historiaa.

Vaikka liikutaankin museoympäristössä, kiellot ”älä koske” ja ”älä puhu” eivät sovi tähän toimintaan. Lapset saavat erilaisen toiminnan ja tehtävien avulla kuvaa siitä, millaista elämä saattoi ennen vanhaan olla. Jos tietää museossa olevan hyvin arkoja esineitä, ne voi siirtää muualle tai peittää esim. verholla aikamatkan ajaksi.

Kun osallistuja hankaa pyykkiä pyykkilautaa vasten tai takoo pajassa, hän pääsee kokemaan, miten raskasta työnteke saattoi olla ennen koneiden ja sähkön aikaa. Kirnuamalla voita

saa tuntea, miten työlästä keltaisen voin tuottaminen saattoi olla. Kun sitten saa maistaa voita vastaleivotun leivän päällä – voi, miten hyvältä se maistuu!

Koska aikamatkan tarkoituksena on aktivoida useita aisteja, historiaa voi elävöittää tanssin, laulun ja kertomusten avulla. Makuaistia aktivoidaan valmistamalla jotain syötävää tai juotavaa. Myös aikuisten ja lasten väliset keskustelut välittävät historiaa elävästi. Piika tekee 1700-luvun aikamatkalla eri asioita kuin porvarisrouva. He myös keskustelevat eri asioista lasten kanssa. Porvarisrouva voi esim. opettaa lapsille ranskaa työn kuluessa, kun taas piika valittaa raskasta työtaakkaansa ja kertoo, että hänen on herättävä kaikkein ensimmäisenä sytyttämään takkatulet pimeään ja kylmään taloon.

Voin kirsuntaa ja vilkasta keskustelua.

Aikamatkaa suunniteltaessa on luettava historian tietokirjallisuutta ja arkistomateriaalia, jotta saa kuvaa siitä, miten ihmiset elivät ja mitä aikamatkalla voi tehdä ja puhua. Sillä kun on matkannut toiseen aikaan, silloin ei puhuta myöhemmin tulevista asioista. Koska osallistujat elävät aktiivisesti tiettyä aikaa, ei voi sanoa ”ennen vanhaan ihmiset tekivät niin tai näin”. Jos elämme vuotta 1799, jolloin Suomi oli osa Ruotsia, emme tiedä, että Suomesta tulee jonain päivänä Venäjän suuriruhtinaskunta tai itsenäinen valtio.

Kun aikamatkoja tehdään museoissa, tietenkään ei käytetä luetteloituja esineitä esim. voita kirsnutessa tai puita sahatessa, vaan kyse on uusista, vanhanajan malliin ommelluista vaatteista ja erityisesti tähän tarkoitukseen valmistetusta esineistöstä. Varsinkin ruoanlaitossa kannattaa nykyajan hygieniamääräysten vuoksi käyttää uusia, vanhaan malliin valmistettuja astioita.

Saisiko olla paperikangasta? Aikamatka vuoteen 1943.

Aikamatkoja läheisille ja kaukaisille ajanjaksoille

Mutta mihin aikaan matka sitten tehdään? Aikamatkoja voi tehdä yhtä hyvin kivikaudelle kuin 1950-luvulle. Pitää vain olla oikeanlainen rekvisiitta, vaatteet ja tietenkin mielikuvitusta! Paljon riippuu siitä, millainen ympäristö ja paikka aikamatkaan on käytettävissä. Monesti aikamatka tehdään 1800- ja 1900-lukujen vaihteeseen, koska silloin suomalaisessa yhteiskunnassa tapahtui paljon muutoksia, mutta vanha maailma oli vielä tallella. Tämä aika on myös hyvin edustettuna useimmissa museoissa, erityisesti kotiseutumuseoissa.

Ajassa kauemmas kivi- tai rautakauteen suuntautuvat matkat voivat antaa kuvaa ajasta, jota ei muuten tunneta kovin hyvin. Aikamatkalla näkee, että ihmisillä oli myös silloin

samankaltaisia huolen- ja ilonaiheita, mutta samalla näkee myös tapahtuneen kehityksen. Ajallisesti suhteellisen lähelle matkaaminen voi olla toisella tavalla kiehtovaa, koska muistot ovat voimakkaita ja kertomukset eläviä. Aikamatka kotirintaman elämään voi olla hyvin mielenkiintoinen. Mökissä soi sodanajan musiikki, rintamalta on tullut kirje ja entä ilmahälytysignaali, soiko se? Kaupasta ostetaan paperikenkiä, ja voikukan juuria kerätään korvikekahviin. Samalla tavoin myös matka 1950-luvulle voi olla hyvin jännittävä, koska silloin monet uutuudet saapuvat yhteiskuntaan. Miten niihin pitäisi suhtautua? Nuoret saavat ensimmäistä kertaa oman muodin ja oman tanssityylin, mitä niistä pitäisi ajatella?

Aikamatkoja voidaan myös tehdä erilaisten ajankohtaisten teemojen tai merkkivuosien tiimoilta, esim. vuoden 1808 tapahtumat tai juhlavuosi.

Tapahtuma voidaan myös rakentaa jonkin teeman pohjalta, esim. ”Villasta vaatteiksi” tai ”Viljan tie”, sillä tällaiset yhteydet eivät ole nykypäivän lapsille ollenkaan itsestään selviä. Tällaisissa tapahtumissa ei välttämättä tarvitse pukeutua toisenlaisiin vaatteisiin, vaan tärkeintä on teema ja asiayhteys.

*Lotta Svärd ja venäläinen sotilas
vääntävät kättä vuoteen 1810 sunnulla
aikamatkalla.*

Vanhanajan koulupäivä.

Menetelmä sopii kaikenikäisille

Mutta voiko kaikkiin ajanjaksoihin matkustaa kaikenikäisten lasten kanssa?

Mitä nuorempia lapset ovat, sitä konkreettisempi aikamatkan tulee olla. Alle kouluikäinen ei välitä siitä, kuka oli kuninkaana juuri sinä vuonna; he haluavat tietää, mitä lapset söivät, millaisia vaatteita heillä oli, mitä he leikkivät. Joulun tai laskiaistiistain perinteisiin tai yleensä entisajan elämään liittyvät teemat sopivat hyvin. Nuoremmilla lapsilla on myös niin hyvä mielikuvitus, etteivät heitä haittaa mahdolliset ”häiriötekijät”, esim. ohiajavat autot tai museon vaahtosammutin.

Vanhemmat lapset sitä vastoin huomaavat tällaiset asiat. Mutta kun he ovat sen ikäisiä, että huomaavat häiriötekijöitä, heidän kanssaan voi aikamatkalla myös pohtia ja keskustella enemmän. Teini-ikäisten kanssa on esimerkiksi kiintoisaa käsitellä aiheita, joissa oppilaiden on otettava kantaa johonkin, joka tuo ajan henkeä heille todeksi. Siirtolaisuus-aikamatkalla voi miettiä, miten kotikylän käy, jos kaikki lähtevät siirtolaisiksi? Kuka hoitaa vanhukset ja maanviljelyn, jos kaikki lähtevät lännen kultamaille? Onko elämä ”over there” niin loistokasta, jollaiseksi se maalataan? Vai juuri sielläkö on tavallisen ihmisen ainut mahdollisuus ansaita rahat maatilasta ostoon?

Innokasta tanssia Elvis Presleyn tahtiin aikamatkalla vuoteen 1956.

Myös aikuiset voivat tehdä aikamatkan; ainut vaadittava ominaisuus on halu eläytyä toiseen aikaan. Mielikuvitus ja eläytymiskyky eivät katoa minnekään iän mukana! Kaikkien pitää kuitenkin ymmärtää, että aikamatkalla eletään juuri määrättyä vuotta. Silloin ei puhuta nykyajasta tai siitä, mitä vielä ei ole tapahtunut; samoin jätetään huomiotta kaikki liian nykyaikainen, esim. palovaroitin tai museon pysäköintialueella olevat autot.

Muitakin oppiaineita kuin historia

Aikamatka ja kulttuuriperintöpedagogiikka voidaan nivoa kouluopetukseen monin tavoin. Oppiaineena voi olla moni muukin kuin historia, niitä voivat olla kuvaamataito, äidinkieli, matematiikka, biologia, maantieto, käsityö, musiikki, liikunta...Jos aikamatkan tehnyt luokka

saa myös seurantamateriaalia ja tehtäviä, joita luokka voi jatkossa työstää, aikamatkasta muodostuu osa suurempaa kokonaisuutta, josta opettaja voi poimia osia opetukseensa.

Aikamatka voi myös liittyä opetussuunnitelman laajempiin kokonaisuuksiin, esim. suvaitsevaisuuteen, tasa-arvoon tai paikalliseen yhteisöllisyyteen.

Kun miettii jo suunnitteluvaiheessa, millaista kuvaa menneestä ajasta haluaa valaista ja mitä näkökulmia tuoda esiin, aikamatkan voi saada sovitettua opetussuunnitelmaan mukavalla tavalla. Tasa-arvoon liittyvät asiat, tekniikan kehittyminen ja yhteiskunnan rakenne ovat asioita, joita voi valaista monesta näkökulmasta.

Museot ja kulttuuriympäristöt ovat jännittäviä paikkoja, joissa on paljon koettavaa ja tehtävää. Luovuudella, osaamisella ja kiinnostuksella lähes kaikki on mahdollista!

Aikamatkan suunnittelu

Paikan, historiallisen ajan ja teeman valinta

Ensiksi pitää miettiä, missä ja mihin vuoteen aikamatka toteutetaan. Paikka vaikuttaa siihen, mihin historialliseen aikaan matka tehdään. Mitä luonnollisia ympäristöjä lähistöllä on? Ovatko ne 1800-lukua, keskiaikaa, 1950-lukua...? Seuraavaksi pitää miettiä, mikä asia olisi mielenkiintoista ottaa käsittelyyn? Onko tulossa historiaan liittyviä juhlavuosia, joita olisi kiinnostavaa nostaa esiin?

Joskus joutuu käyttämään vähän mielikuvitusta: ehkä täydellinen 1700-luvun ympäristö ei ole mahdollinen, maiseman eteen on ehkä rakennettu taloja häiritsemään näkymiä tai talon editse kulkevalla tiellä sujahtelee autoja. Sillon on aikuisena osattava olla kiinnittämättä huomiota kaikkiin pikkuasioihin, jotka eivät ehkä ole aivan aitoja, ja nähtävä kokonaisuus.

Kenen näkökulmasta haluaa tarinan kertoa? Halutaanko aikamatkalla tuoda esiin arkea, valaista mikä merkitys jollain historiallisella tapahtumalla on ollut paikkakunnalle tai kertoa miten tähtästä tulee leipää? Aikamatkan on sovittava sen osanottajaryhmän iälle, minkä vuoksi tekemisen ja askareitten on myös sovittava ryhmälle. Yleisötapahtuma, johon osallistuu lapsia ja aikuisia, on erilainen kuin koululuokan aikamatka. Yleisötapahtuma kannattaa pitää yksinkertaisena; osallistujat voivat olla 0-99-vuotiaita ja heidän taustatietonsa historiasta voivat olla hyvin erilaisia.

Arkistolaukku siirtolaisuudesta, Vaasan maakunta-arkisto.

Jos teema on arkaluontoinen, sitä kannattaa valaista eri tavoin. Esimerkiksi sotaa voi valaista kotirintaman elämällä, mitä tapahtui juuri ennen sotaa, millaista elämä oli sodan jälkeen...

Faktatiedot ja esimateriaali kouluille

Aikamatkan tekemiseen tarvitaan faktatietoa aikakaudesta ja senaikaisista elintavoista.

Materiaalia voi hakea arkistoista, tieto- ja kaunokirjallisuudesta, kotiseutuyhdistyksistä, museoista... Monet kotiseutuyhdistykset julkaisevat kirjoja ja kirjoitelmia eri aiheista, ja ne voivat toimia sekä innoituksena että historiallisena lähteenä oman kotipaikkakunnan tapahtumien ymmärtämiseen. Tarut ja kertomukset voivat myös toimia innoituksen lähteinä.

Koululuokan tehdessä aikamatkan, on hyvä, jos luokka tietää jonkin verran kyseisestä aikakaudesta ennen matkaan lähtöä. Tällaista esimateriaalia voi koota esim. yhteistyössä arkiston tai kirjaston kanssa. Kirjasto voi etsiä lapsille sopivaa kauno- ja tietokirjallisuutta. Ehkä kirjastonhoitaja voi toimia kirjavinkkaajana ja kertoa koululuokalle tiettyä teemaa käsittelevistä kirjoista? Oppilaat voivat sen jälkeen lukea nämä kirjat itse tai niitä voidaan lukea ääneen luokassa. Arkistoille tällainen esimateriaalin kokoaminen voi tarjota tavan kertoa aineistoista myös kouluille tai päiväkodeille, jotka eivät ehkä tunne arkistojen toimintaa. Mikäli arkistot pystyvät lisäksi kokoamaan tiettyyn teemaan liittyvää materiaalia, koulun, arkiston ja museon yhteistyö on erittäin hyvällä mallilla!

Kehyskertomus

Aikamatka vaatii kehyskertomuksen, käsikirjoituksen. Miksi ryhmä on kokoontunut tänne tänään? Ovatko he tulleet sadonkorjuutöihin avuksi? Ehkä tänne on tulossa pitkämatkalaisia vieraita, ja paikkojen kunnostamiseen tarvitaan apua? Onko ryhmä toisen maailmansodan aikaisia talkoolapsia, jotka suorittavat talkoovelvollisuuttaan? Vaihtoehtoja on lukemattomia.

Keskustelua naisten roolista ruoanlaiton lomassa.

Aikamatkan tehtävien ja askareitten pitää sopia kertomukseen ja aikakauteen. Dramatiikkaa, jotain odottamatonta kannattaa ujuttaa mukaan. Ilmahälytyssireeni, vierailija tai odottamaton löytö voivat luoda dramatiikkaa. Kehyskertomuksen pitää olla uskottava, jotta se veisi kokonaisuutta eteenpäin.

Toimintaa ja askareita

”Learning by doing” on tärkeä osa aikamatkoja. On tärkeää miettiä erilaista toimintaa ja askareita, joihin osallistujat voivat ryhtyä. Antakaa lasten tehdä erilaisia asioita! Jos haluat kertoa, miten ennen tehtiin voita, anna lasten tehdä eri työvaiheet! Se on tärkeä osa aikamatkakokemusta. Vaikka asiat sujuisivatkin nopeammin, jos tekisit ne itse, anna aikamatkalaisten osallistua toimintaan!

Kun aikamatkalaiset ovat päiväkotilapsia tai koululaisia, heidät kannattaa jakaa pienempiin ryhmiin aikamatkan ajaksi. Ryhmät eivät saa olla liian isoja. Jos luokassa on 25 oppilasta, he eivät voi kaikki seistä voikirnun ympärillä tai pitää sahaa kädessään yhtä aikaa. Kun oppilaat jaetaan pienempiin ryhmiin, kaikilla on jotain tekemistä. Samalla monet eri

Osa aikuisista toimijoista aikamatkalla vuoteen 1917 Vöyrillä.

askareet antavat monipuolisempaa kuvaa aikakaudesta. Tasa-arvoa voi pohtia niin eri yhteiskuntaluokkien kuin miesten ja naistenkin välillä. Tekevätkö kaikki samanlaista työtä? Vai tekevätkö tytöt vain naistentöitä ja pojat miestentöitä? Tällaisista asioista voi saada aikaan mielenkiintoisia keskusteluja!

Miten täsmällisen tarkka sitten pitää olla? Jos olisimme eläneet sata vuotta sitten, tytöt eivät olisi naulanneet pärekattoa eivätkä pojat olisi touhunneet keittiössä. Jos ryhmässä on oikein pieniä lapsia, voi olla helpompaa, että kaikki tekevät kaikkea, mutta vanhemmat lapset voivat tehdä erilaisia askareita. Sitä kautta saadaan mielenkiintoisia keskusteluja ja väittelyjä naisten ja miesten rooleista.

Roolien luominen

Aikuiset järjestäjät tarvitsevat roolit. Yhden pitää olla päävastuullisessa roolissa. Pääroolissa voi olla talon emäntä, kansankoulunopettaja tai talon isäntä, joka ohjaa muita. Aikamatkalla voi olla myös kaksi aika tasavahvaa johtavaa roolia, joilla on asioista eri mielipiteet. Näin saadaan aikaan keskustelua. Voimakkaiden ja selkeiden roolien lisäksi voi olla pari heikompaa roolia. Kaikki eivät halua toimia rooleissa kovin näkyvästi. Hyvät roolit vievät aikamatkaa ja keskustelua eteenpäin.

Rekvisiitta

Rekvisiitan on sovittava aikakauteen. Se sulkee useimmiten muovin ja muut nykymateriaalit pois. Kaiken rekvisiitan ei tarvitse olla juuri oikean ikäistä (esim. voikirrun ei tarvitse olla satavuotias), mutta sen pitää näyttää siltä, että se voisi olla niin vanhaa! Monet esineet voi helposti korvata aikakauteen sopivilla; nuotioon käytettävien käpyjen keräämiseen ei tarvita muovipussia, sen sijaan voi käyttää koria. Paljolti on kyse asioiden ajattelemisesta toisin.

Jos aikamatkalla aiotaan valmistaa ruokaa, kannattaa käyttää ”uustuotantoa olevia” vanhanajan astioita. Mutta kaikkea ei tarvitse valmistaa käsin: kirpputoreilta voi löytyä täysin toimintakuntoisia kahvimyllyjä tai paininpannuja, ja kaupat myyvät puisia leikkuulautoja.

Annina Ylikoski

*Kuvat: Kurt Söderberg, Seija Punnonen, Nagu bembygdsmuseum,
Ann Hanbikoski, Stundars musiklubb, Christer Jern, Barbro Julin*

Seuraavat kappaleet tarjoavat esimerkkejä siitä, miten opettajat, museoiden henkilökunta ja kunnan työntekijät ovat kokeneet ja toteuttaneet aikamatkoja. Ohessa on myös esimerkkejä kirjaston ja kotiseutumuseon kerhon panostuksista kulttuuriperintöpedagogiikkaan. Kaikki ovat toimineet vähän eri tavoin, joten käyttäkää hyödyksenne ja löytäkää inspiraatiota!

ESIMERKKEJÄ AIKAMATKAN KÄSIKIRJOITUKSISTA

Päivä Vaasassa v. 1799

Aikamatkan järjestäjinä toimivat Pohjanmaan lastenkulttuuriverkosto BARK yhdessä Pohjanmaan museon, Vaasan kaupungin, Stundarsin, Bragen ulkoilmamuseon, Ravintola Ädelbragdin sekä Vaasan maakunta-arkiston kanssa. Niistä kaikista osallistui väkeä eri rooleissa aikamatkan eri tehtäväpisteisiin eri päivinä. Koordinoinnista huolehti BARK, joka toimii primus motorina ja vetäjänä.

Aikamatkalle osallistui noin 600 vaasalaista 6. luokan oppilasta neljän viikon aikana syyskuussa 2010. Aikamatkoja tehtiin kaksi kertaa päivässä, ja oppilaat saapuivat kouluista luokittain (n. 30 kerrallaan), koska suuremmat ryhmät eivät olisi mahtuneet tiloihin. Aikamatka kesti kaksi tuntia.

Tausta

Eräänä päivänä v. 1799 Falanderin talon väki saa kuulla, että eräs italialainen matkustaa Vaasan kautta matkallaan Lapista kotiin Italiaan. Abraham Falander on nähnyt hänet kaupungissa ja kutsunut vierailulle hienoon valkoiseen taloonsa. Lapset tulevat talolle katsomaan tätä hienoa herraa kaukaisesta maasta, mutta sitä ennen heidän täytyy oppia käyttäytymään sievästi ja he joutuvat myös auttamaan talon töissä.

Avainkysymyksiä ja keskustelunaiheita

Vieraat paikkakunnallamme, kaksikielisyys, sosiaaliset erot

Johdanto

Lasten saapuessa paikalle he ovat jo tutustuneet arkistomateriaaliin, jota Vaasan maakunta-arkisto parhaillaan kokoaa vaasalaisten elämästä 1700-luvun lopulla. Opettajille kerrotaan lyhyesti, mitä aikamatka on, minkälaiseen paikkaan he ovat saapuneet ja miten tässä ympäristössä tulee käyttäytyä.

Anna-mamselli toivottaa lapset tervetulleiksi heidän saapuessaan museoon. Anna-mamselli toimii aikamatkan vetäjänä. Kerromme, minkälaisessa paikassa olemme ja kuvaamme, millaiseen aikaan me matkaamme. Puhumme siitä, miten tässä paikassa ja tässä toisessa ajassa käyttäydytään.

Vaatteiden vaihtaminen

Puemme vanhanajan vaatteet, tytöt huivit ja esiliinat, pojat lakit ja liivit (BARKin rekvisiittapankista). Myös opettajat ja avustajat saavat ajanmukaiset vaatteet. Kaikilla järjestäjäpuolen aikuisilla on ajanmukaiset vaatteet. Lapsille ja aikuisille annetaan roolikortit, joissa on henkilön nimi ja muuta tietoa hänestä.

Roolileikki

Ennen aloittamista puhumme roolileikistä. Miten siinä toimitaan? Jokainen saa toimia paljon tai vähän, mutta toisia ei saa häiritä eikä puhua sellaisista asioista, jotka eivät kuulu ko. aikaan, esim. matkapuhelimesta tai internetistä.

Toiminta

Nyt on sitten aika siirtyä ajassa taaksepäin. Kokoonnumme yhteen, laskemme taaksepäin 3-2-1 ja napsautamme sormia. Kun olemme napsauttaneet sormia, olemme vuodessa 1799.

Lapset jaetaan pienempiin ryhmiin, 4-6 lasta ryhmää kohti. Sen jälkeen lapset kulkevat eri tehtäväpisteissä. Niitä ovat:

- köydenpunonta (eteisaulassa)
- kasvien maalaamista mallista (keittiön isolla pöydällä)
- kuvioiden painamista nenäliinaan (kellarikerroksessa)
- ruoanlaittoa, valmistetaan syllabubia, joka on kylmä, kermasta ja rypälemehusta tehty jälkiruoka (kellarin keittiössä)
- tapakoulutus; miten kumarretaan, niiaataa, tarjoillaan, käytetään viuhkaa (yläkerran salissa)

Eri pisteiden ohjaajat keskustelevat lasten kanssa vuoden 1799 ajankohtaisista asioista sen lisäksi, että he tietenkin valvovat ja neuvovat pisteen tapahtumia.

Tämä vieras, joka on tulossa Vaasaan, mikä hän oikein on miehiään? Kummallista, miten paljon muukalaisia meidän seudullamme on alkanut liikkua, heitä tulee kaikista mahdollisista maista. Mutta jo tässä talossa puhutaan kahta eri kieltä. Ymmärtääkö herrasväki, mitä palvelijat sanovat,

jos he puhuvat suomea tai maaseudun murretta? Ymmärtävätkö lapset näitä kieliä?

Piikojen ja kokin mielestä he joutuvat raatamaan samalla kun herrasväki harjoittelee eri tansseja. Piiatkin haluavat mukaan tanssimaan! Mutta ehtivätkö piiat tanssimaan kun on niin paljon työtä? Italialaisherra tuntuu viipyvän. Tanssimme vähän häntä odotellessamme. Tanssimme siron poloneesin ja vauhdikkaan polkkamasurkan. Sen jälkeen menemme keittiöön syömään syllabubia.

Päätös ja loppukeskustelu

Laskemme yhdessä eteenpäin 1-2-3 ja napsautamme sormia. Olemme taas vuodessa 2010. Lapset riisuvat huivit ja lakit.

Mitä mieltä lapset olivat aikamatkasta? Olisivatko he halunneet elää siihen aikaan? Tuntuiko jokin kummalliselta tai oliko jotain, mitä he eivät ymmärtäneet?

Opettajat saavat mukaan seurantamateriaalia, joka sisältää vuoteen 1799 liittyviä tehtäviä. Luokka voi tehdä niitä koulussa. Näin aikamatkasta muodostuu pedagoginen kokonaisuus.

*Annina Ylikoski,
Koordinaattori ja museopedagogi,
Pohjanmaan lastenkulttuuriverkosto BARK*

Nälkävuosia kotiseutumuseolla – aikamatka pienen kunnan näkökulmasta

Oman paikkakunnan historiaa voidaan siirtää jälkipolville monin tavoin, mutta yksi hyväksi todettu muoto on aikamatka ja sen kautta elävä museo. Lapset ja nuoret eivät juuri viihdy pölyntyneessä museossa, mutta kun saa itse kokeilla tehdä jotain perinteisillä menetelmillä niin siihen kiinnostusta riittää, ainakin lyhyeksi aikaa. Museo voi järjestää aikamatkoja itsenäisesti 'kaikelle kansalle', mutta perinteen siirrossa varmin tapa on toimia koulun kanssa yhteistyössä.

Meidän pienessä maaseutukunnassamme on kyllä osa-aikainen kulttuurisihteeri, mutta kotiseututyöstä ja museoista vastaa kolmas sektori eli järjestöt. Kotiseutuyhdistys lähti aktiivisesti mukaan suunnittelemaan aikamatkaa museon elävöittämiseksi. Ensimmäisen vuoden, valmiin konseptin pohjalta tehdyn kokeilun jälkeen lähdettiin tekemään omaa aikamatkaa 1700-luvun tapahtumiin, koska museomiljöö ja sen kokoelmat ovat peräisin etupäässä 1700-luvulta. Monista eri vaihtoehdoista valittiin toteutettavaksi nälkävuodet ja siihen liittyvät asiat. Museomiljöössä sijaitsee myös lainamakasiini, joka on ollut viljan jakelukeskus mm. nälkävuosina.

Alakoulut olivat myös kiinnostuneita toiminnallisesta yhteistyöstä, koska paikallishistoria on osa opetusohjelmaa. Ensimmäisen vuoden, yhden koulun kanssa tehdyn kokeilun jälkeen otettiin mukaan kaikkien koulujen 5-6 luokkalaisten. Vaikka lapset joutuivat ojankaivuun ja nilan parkkaukseen olivat oppilaat innokkaina mukana. Koulun viimeisille viikoille sijoitettuna aikamatka antoi kouluille kevennystä rutiinipäivän ohjelmaan.

Omasta aikamatkasta kotiseutumuseo sai hyvän ohjelmakokonaisuuden, jota se voi hyödyntää nyt myös matkailukautena. Käytännön toteutus vaatii kuitenkin vielä pientä hienosäätöä ja lisää toimijoita. Aikamatkan toteuttaminen vaatii usean henkilön työpanosta organisoinnissa ja ohjaustehtävissä, koska jokaisessa toimintapisteessä tarvitaan osaava

vetäjä. Meidän kotiseutuväkemme koostuu etupäässä eläkeläisistä, jotka voivat lähteä vetämään aikamatkaa myös kouluaikana eli arkipäivänä. Kotiseututyöhön pitäisi saada mukaan myös nuorempaa polvea toteuttajiksi. Näin saataisiin vanhoja taitoja siirrettyä sukupolvelta toiselle ja voitaisiin taata työn jatkuvuus. Lapset ja nuoret ovat valmiita toteuttamaan netissä oppimiaan pelifantasioita myös käytännössä, mikäli ne vain osataan tuoda sopivassa muodossa ja riittävän vaihtelevaksi rytmitettyä tarjolle. Osaavatko keski-ikäiset ottaa vastuun perinnetiedon siirrosta ja ovatko he valmiita uhraamaan vapaa-aikaansa lähtemällä mukaan kotiseututyöhön? Etenkään perinteiset taidot eivät pysy hyppysissä, jos niitä lähdetään toteuttamaan pelkän kirjatiedon pohjalta, siksi käytännön osallistuminen jo nyt olisi tärkeää. Koska paikallishistoriamme on rikasta on kotiseutuväellä useampiakin paikallisia aiheita mielessä. Tulevina vuosina onkin Isoonkyröön odotettavissa aikamatkoja muistakin paikallishistorian aiheista.

*Katri Kemppainen
kulttuurisihteeri, Isokyrö*

Kuva: Katri Kemppainen

Aikamatka vuoteen 1868. Ojan kaivamista.

Kruunupyyn museokerho

*Museokerho osallistui käsityönäytöksiin Pietarsaaren
Museokarnevaaleilla toukokuussa 2011.*

Kruunupyyn kunnassa on vuodesta 2008 toiminut 10-15-vuotiaille lapsille ja nuorille tarkoitettu museokerho. Kerho on Kruunupyyn kotiseutuyhdistyksen ja Kruunupyyn marttayhdistyksen yhteinen panostus lapsi- ja nuorisotoimintaan. Kerhossa nuoret saavat oppia vanhoja käsitöitä ja entisajan askareita sekä tutustua kotikunnan historiaan. Samalla he saavat kanavan luovuudelleen ja voivat tuntea ylpeyttä hallitsemistaan taidoista, jotka ovat monin paikoin jääneet unohduksiin.

Kerhon toimintaan osallistuu tällä hetkellä 10 nuorta, useimmat yläkouluikäisiä, sekä kaksi ohjaajaa. Tapaamisia on suunnilleen kerran kuukaudessa kouluvuoden aikana. Lisäksi kerholaiset osallistuvat kotiseutuyhdistyksen

ja marttayhdistyksen järjestämiin tilaisuuksiin. Nuoret ovat kerhotapaamisissa oppineet mm. karstaamaan ja kehräämään, kirnuamaan voita ja leipomaan leipää puulämmitteisessä leivinuunissa, käyttämään viikatetta ja parsimaan sukkia, mutta he ovat myös osallistuneet aikamatkoille esihistorialliselle ja historialliselle ajalle, tehneet omia tutkimustöitä, tutustuneet museoiden ja arkistojen toimintaan sekä osallistuneet käsityönäytöksiin. Lisäksi kerho on tehnyt päiväretkiä ja pidempiä matkoja eri puolille Suomea.

Kerhon toiminta on erittäin tärkeää kummallekin ”emoyhdistykselle”. Useimmissa yhdistyksissä jäsenkunta ikääntyy eikä nuoria kiinnostavan toiminnan löytäminen ole aina helppoa. Museokerho täyttää tätä tarvetta. Sitä paitsi yhdistykset ovat museokerhon kautta saaneet uusia, pirteitä ja tarmokkaita talkoolaisia, jotka mielellään auttavat tapahtumien järjestämisessä. Toivottavasti ainakin muutamat kerhon toimintaan osallistuneet haluavat lähteä yhdistyselämään myös aikuisina.

Eva-Marie Backnäs, Museokerhon ohjaaja

Kuva: Carola Harmaakivi

Aikamatka opettajan näkökulmasta

Nykypäivän koulu ja opetussuunnitelman perusteet tulvivat teorioita ja tiedollisia tavoitteita. Lasten koulupäivät jakautuvat oppiaineiden mukaan; kokonaisuus jää puuttumaan. Opettaja etsii uusia tapoja koulun tehtävän toteuttamiseen kuitenkin unohtamatta koulun yhtä tarkoitusta: tiedon välittämistä. Yhtä tärkeää nykypäivänä on luoda turvallinen ympäristö, jotta lapset ja nuoret voivat kehittää hyvän itsetunnon ja tuntea itsensä osallisiksi jokapäiväiseen oppimisprosessiin. Lasten täytyy ennen kaikkea saada tuntea, että heidän tekemällään työllä on merkitystä.

Suurempien kokonaisuuksien luominen on siihen parhaita tapoja; yhteiset yhteydet, joissa ymmärtäminen ja osaamisen kasvu seuraavat työssä mukana. Yhteiskunnan tuominen kouluun ja koulun vieminen yhteiskuntaan on luonnollisin tapa. Koulu on pitkään ollut oma pikku maailmansa, mutta se alkaa yhä enemmän ärsyttää, koska yhteiskunnan kehitys kulkee täysin eri tietä kuin koulun. Tämä uusi työ tarkoittaa erilaisten ulkopuolisten kutsumista kouluun – he saapuvat kouluun tietoineen, jotka rikastuttavat ja tukevat toimintaa. Nykyään monet osaavat ja haluavat toimia näin. Heillä voi olla terveyden, urheilun, näyttämötaiteen, musiikin tai tanssin osaamista. Lukuvuoden 2011-2012 suuri panostuksemme kohdistui aikamatkaan. Monet aiemmin mainitut osatekijät sisältyvät siihen, kulttuurihistoria pääainesosanaan. Kun lapset ymmärtävät alkuperänsä ja näkevät itsensä osana historiallista kehitystä, he ymmärtävät paremmin elämäksi kutsumaamme kokonaisuutta.

Kulttuurihistoria muodostaa vuonna 2012 aiempaa suuremman osan kylän elämää. Arstun kesäteatteri viettää 30-vuotisjuhlaansa. Se tarkoittaa erilaisia panostuksia kotiseutuyhdistyksen puolelta, ja me halusimme koulussa osallistua siihen. Muutama meistä opettajista oli jo jonkun vuoden haaveillut juuri yhteistyön lisäämisestä seudun kanssa, ja tässä meille tarjoutui siihen mahdollisuus. Kolme opettajaa laati kotiseutuyhdistykselle esitellyn suunnitelman, joka sai hyvän vastaanoton.

Aikamatka voidaan työtapana toteuttaa seudun kulttuurista tai historiasta kiinnostuneiden ihmisten avulla tai tietenkin myös opettajakunnan avulla. Osaavien ihmisten sitouttaminen, kutsuminen yhteistyöhön, kuitenkin syventää työtä. Sen vuoksi otimme yhteyttä Pohjanmaan lastenkulttuuriverkosto BARKiin ja Annina Ylikoskeen, jotta hän ryhtyisi laivan kapteeniksi. Lukukauden työn jälkeen tiedämme, että aikamatka on erinomainen työtapa. Se lisää lasten ymmärrystä ja kiinnostusta sekä historiaa että nykypäivää kohtaan.

Millä tavoin me sitten toimimme? Opettajat, kylältä kutsutut toimijat ja Annina kokoonnuimme suunnittelemaan työtä. Aikamatka tarkoittaa ajassa siirtymistä, ja meille kerrottiin, miten se tapahtuu: Kaikki pukeutuvat vanhanajan vaatteisiin ja tekevät kyseiseen aikaan kuuluvia askareita. Me valitsimme aikamatkan kohteeksi vuoden 1911. Läsnaolijat saivat kertoa, mitä he tiesivät ja osasivat sadan vuoden takaisista askareista ja elämästä. Läsnaolijoiden hallitsevat askareet ja työt sisällytettiin aikamatkaan, jolloin niitä voitaisiin opettaa oppilaille. Meidän kaikkien yhteisenä tavoitteena oli lisätä lasten tietoa, ymmärrystä ja kiinnostusta oman kylän historiaan. Oppilaat voisivat aikamatkalla eläytyä entisajan elämään ja nähdä eri aikakausien hyviä ja huonoja puolia sekä verrata niitä nykyaikaan. Lisäksi halusimme oppilaille hauskan päivän, yhdessäoloa ja oikeaa ruumiillista työtä.

Suunnittelukokouksen jälkeen lämmin energiavirtaus täytti yhtäkkiä kylän. Annina oli jäsennellyt tulevan päivän rakenteen, ja jokaisella oli tehtävänsä hallussaan. Puhelimet kävivät kuumina, ja kaikki suhtautuivat tehtäväänsä vakavasti ja etsivät aikakauteen sopivia vaatteita ja rekvisiittaa. Päivää ennen kokoonnuimme aikamatkan ohjelman läpikäyntiin ja kaikki vaikutti olevan kunnossa.

Useimmat oppilaat olivat etsineet vaatteita itse, sillä se oli niin hauskaa! Ne, joilla vaatteita ei ollut, saivat lainata niitä BARKilta. Päivästä tuli, totta kai, suuri menestys. Kaikki antoivat siihen 100 % panoksen! Jos meillä oli ollut tätä varten visioita, ne ylittyivät moninkertaisesti, toiminta oli niin todellista! Oppilaat oli etukäteen jaettu noin kahdeksan lapsen ryhmiin. He kulkivat kymmenen työpisteen kautta, ja heitä oli vastassa osaavat, avuliaat ja kiinnostuneet ohjaajat. Kaikki heittäytyivät palavalla innolla kehräämään, kutomaan, sahaamaan, pyykkäämään jne. Ruokana nautimme savusilakkaa ja leipää, ja keittiöhenkilökunta oli päivän kunniaksi pukeutunut vuoden 1911 tyyliin.

Kaiken kruunuksi kokoonnuimme pari viikkoa myöhemmin katsomaan yhdessä aikamatkasta otettuja valokuvia ja filmiä. Oppilaat lukivat ääneen myös artikkelin, jonka he myöhemmin lähettivät seudun sanomalehdelle. Tapahtumasta muodostui suuri yhteinen

yhteistyön osoitus ja se avasi täysin uusia mahdollisuuksia, etenkin minulle opettajana.

Uudeksi kysymykseksi nousi: Miten joulua vietettiin vuonna 1911? Laadimme suunnitelman samoin periaattein kuin yllä. Ketkä osasivat kynttilöiden valantaa, olkitöitä, huovutusta, joulukuusen koristeiden tekoa, pakettien sinetöintiä lakalla, piiri- ja muita leikkejä? Kuka voisi toimia joulupukkina ja kuka voisi kertoa entisajan joulusta, takkatulen ääressä keikutuolissa istuen? Hups vain, ja meillä oli sopivat henkilöt. Annina laati kokouksessa aikamatkalle uuden rakenteen, ryhmät, ajat jne.

Saatoimme jälleen kerran todeta, että olimme olleet osallisina jossain aivan taianomaisessa.

Eniten ihmettelen, miten lapsiin hiipii rauha heidän kohdatessaan näitä toimijoita, lapset ovat aivan ääneti. Vaikka tilat olivat todella pienet, päivä oli täynnä lämpöä ja intoa, joka täyttää lapset, kun he todella haluavat jotain. Lapset keskittyivät täysin tehtäviin, ja helposti huomaa, että heidän tekemänsä työ on heille tärkeää. Vanha kynttilöillä ja katajanoksilla koristeltu tupa ja suuri avotakka auttavat toki tunnelmaa. Meitä aikuisia oli useita joka pisteessä, joten kaikki saivat tarvitsemaansa apua. Mutta lasten hiljaista intoa minun on vaikea kuvailla.

Aikamatkan toimijat kutsuttiin kiitokseksi koulun joulujuhlaan, ja ensimmäinen ympyrä oli sulkeutunut.

Suunnitteleimme yhteistyön jatkoa keväälle 2012 sekä BARKin että kotiseutuyhdistyksen kanssa. Koulussa käsittelemme vuotta 1911 eri aineissa, esim. matematiikassa, liikunnassa ja äidinkielessä, jossa aineistona on 1900-luvun alun kirjallisuutta ja muuta materiaalia. Annina auttaa tiedoillaan meitä suunnittelemaan uutta aikamatkaa, jonka oppilaamme esittelevät kunnan muiden koulujen oppilaille. Kun voi opettaa muille, mitä itse on oppinut, se on parhaita tapoja saada vahvistusta osaamiselleen!

Lopuksi esitämme näytelmän, jonka työnimenä on: ”Päivä koulupoika Kallen elämästä v. 1911”.

Tältä vuosi näyttää minulle opettajalle ja aikamatkalle osallistujalle. Kun lapsille tarjoaa tietoa ja osaamista oikeassa yhteydessä, heidän ymmärryksensä, kiinnostuksensa ja tietonsa kasvavat. Kokonaisuuksien luominen, joissa lapset ovat osallisia, aivan selvästi lisää heidän haluaan ymmärtää ja onnistua.

Kaikkein parasta on lisäksi, että näihin aikamatkoihin sisältyy automaattisesti liikuntaa ja terveyttä. Ulkona työskentelyssä kaikki saavat käyttää luovuuttaan ja erilaisia taitojaan, joita meillä kaikilla on mutta jotka tulevat harvoin käyttöön opettajaohjoisella opitunnilla koululuokassa.

Uskaltakaa tuoda yhteiskunta kouluun ja viedä koulu yhteiskuntaan!

*Maria Nyman
Opettaja, Petolahden koulu
Kuvat: Annina Ylikoski*

Kirjaston kulttuuripedagoginen työ

Vaasan kaupunginkirjastossa toimii kolme pedagogiska informaattikkoa. Kaksi meistä työskentelee lasten ja nuorten parissa. Teemme yhteistyötä Vaasan kaupungin koulujen kanssa, työskentelemme koulukirjastohankkeissa, toimimme kirjavinkkareina, opastamme kirjaston käyttöön ja paljon muuta. Työmme on paljolti kaupunginkirjaston palvelujen viemistä fyysisestä kirjastotalosta asiakkaiden luo ja haluamme koko ajan kehittää toimintaamme palvellaksemme asiakkaitamme entistä paremmin.

Heijastinkeijut

Arkistoetsivät

Olemme koonneet joukon eri-ikäisille sopivia opetuspaketteja. Opettajat voivat valita, mihin paketteihin he haluavat luokkiensa osallistuvan. Erilaiset kiertokäynnit ja kaupunginkirjaston käyttöopastukset tapahtuvat useimmiten kirjastossa, mutta kirjavinkkausta ja tiedonhakuopastusta voidaan toteuttaa myös esimerkiksi koululuokassa. Suunnittelemme parhaillaan erilaisten, meille laadittujen draama-opastusten sekä Amazing Library Race -kirjastoseikkailun käynnistämistä.

Osallistuimme syksyllä 2011 BARKin organisoiman 1940-luvun aikamatkan järjestelyihin. Aikamatka toteutettiin Bragen ulkoilmamuseossa Vaasassa. Oli suuri elämys nähdä, mitä kaikkea voi saada aikaan yhteistyöllä alueen monien muiden toimijoiden kanssa.

Lisäksi suunnittelimme syksyllä 2011 yhdessä BARKin kanssa 5. luokkalaisten suunnatun Arkiston arvoituksen. Halusimme esitellä Vasaensis-kotiseutukokoelmaamme ja osoittaa oppilaille, että alueeseemme ja eri kaupunginosimme liittyvä historiallinen aineisto voi olla mielenkiintoista ja jännittävää. Halusimme myös näyttää, miten aineisto löytyy, missä päin taloa kotiseutukokoelma on ja miten tietoa voi hakea eri teoksista. Oppilaista tuli arkistoitsivia, jotka jaettiin ryhmiin ja jotka kiersivät eri tehtäväpisteissä ratkomassa tehtäviä. Lopuksi jokainen oppilas sai todistuksen, jossa vakuutimme, että he olivat osallistuneet Arkiston arvoitukseen ja voivat tästedes kutsua itseään arkistoitsiviksi.

Olemme kokeilleet Arkiston arvoitusta neljälle luokalle. Useat siihen osallistuneet oppilaat palasivat kotiseutukokoelman pariin koulupäivän jälkeen tutustumaan kirjoihin tarkemmin, etsimään aineistoa sukulaistensa taloista tai kaupunginosansa historiasta. Jotkut oppilaat toivat myös vanhempansa mukaansa kotiseutukokoelmaan näyttääkseen heille, mitä he olivat löytäneet. Silloin tiesimme onnistuneemme!

*Lena Sågfors ja Terhi Piikkilä,
Pedagogiset informaatikot, Vaasan kaupunginkirjasto
Kuvat: Susanna Saari*

Yläkoulun aikamatka

Perunannostoa siirtolaisuus-aikamatkalla

vuoden 1917 levottomat ajat. Matka toteutettiin syksyllä 2011 – samoin kuin aiemmatkin kirkon ympäristössä ja Myrbergsgårdenin museoalueella, mutta uutuutena tähän matkaan käytettiin myös Rökiön myllyaluetta.

Miten keksimme järjestää aikamatkoja?

Rehtori ja minä olimme aiemmin osallistuneet aikamatkoille, mutta ei ollut mitenkään itsestään selvää, että mekin järjestäisimme sellaisen. Työtapa oli mieluinen, mutta miten saada kriittiset nuoret innostumaan? Lisäksi meitä huoletti oppilaiden lukumäärä (n. 80). Asia kehittyi myönteiseen suuntaan, kun saimme kutsun Oravaisten historialliselta yhdistykseltä. Yhdistyksellä oli vieraina Ruotsin Kalmarin lääninmuseon aikamatkaväkeä, joka järjesti Furiirin puustellissa matkan vuoteen 1808. Nähtyämme, miten matka oli järjestetty ja miten osallistujat reagoivat, innostuimme oman aikamatkan järjestämisestä.

Tegengrenin yläkoulun 8. luokan oppilaat lähtivät syksyllä 2009 aikamatkalle vuoteen 1901. Aikamatkan teemana oli siirtolaisuus. Matkan oli suunnitellut koulun työryhmä, joka koostui tekstiilityön, kotitalouden, englannin, äidinkielen ja historian aineenopettajista. Aikamatkapäiville osallistuivat myös liikunnan ja teknisen työn aineenopettajat.

Aikamatka toteutettiin myös seuraavana vuonna, silloin Pohjanmaan liiton lastenkulttuuriverkosto BARKin tuella. Niin oppilaat kuin opettajatkin ovat arvostaneet aikamatkoja, ja kevätlukukaudella aloitettiin uuden aikamatkan suunnittelu, teemanaan

Hevonen ja ajomies aikamatkalla vuoteen 1917

Innokkaita vieraita kahvikutsuilla.

Mistä aloitimme?

Asiasta keskusteltiin opettajainkokouksessa, ja aikamatkaa varten asetettiin työryhmä. Siirtolaisuus oli meille lähestulkoon itsestään selvä teema aikamatkalle; Vöyrillä ja sen lähiympäristössä useimmista perheistä lähti siirtolaisia maailmalle 1900-luvun ensimmäisinä vuosikymmeninä. Lisäksi Myrbergsgårdenin museoalue Vöyrin kirkon ja pappilan vieressä tarjosi erinomaisen ympäristön aikamatkalle. Sekä museo että seurakunta suhtautuivat yhteistyöhön myönteisesti. Meille opettajille yhteistyö toistemme ja ulkopuolisten kanssa on ollut antoisaa ja rikastuttavaa. Lähestyminen koulua ympäröivään yhteiskuntaan antaa meille opettajille paljon; itsestään ja opetuksestaan tulee tietoisemmaksi, kun tietystä määrin avaa sitä ulospäin. Oppilaat tuntuvat arvostavan yhteyksiä muihin, koulun ulkopuolisiin aikuisiin, ja monet koulussa tietyllä tavalla käyttäytyvät oppilaat voivat näyttää monia uusia puolia itsestään tämänkaltaisissa yhteyksissä.

Rahat ja rekvisiitta

Yhteistyö BARKin kanssa on helpottanut työtaakkaamme; Annina Ylikoski hoiti eri säätiöille osoitetut hakemukset. Myös paikallinen pankki sponsoroi hanketta. Olemme toteuttaneet hanketta erilaisin budjetein; ensimmäisenä vuotena suuri osa rahoista kului varusteiden hankkimiseen, mutta niitä on voitu sitten hyödyntää myöhemmin vuosina.

Vaatteet ja muut varusteet olivat haaste. Tekstiilityön opettaja Anne Häggblom käynnisti hameiden, esiliinojen, lakkien ja liivien ompelutyön. Ajalle tyypillisiä vaatteita kyseltiin myös oppilaiden kotiin lähetetyillä kirjeillä. Monilla oppilailla oli ainakin jonkintyyppisiä vaatteita, joita he saattoivat käyttää. Seuraavana vuonna vaatteita hankittiin lisää. BARKin kautta saimme myös lainata lakkeja ja liivejä. Nyt viime vuonna asia helpottui, kun saimme tietää, että voisimme lainata vaatteita Vöyrin nuorisoseuralta, joka oli kymmenen vuotta aiemmin ompeluttanut juuri sopivia vaatteita teatteriesitystä varten.

Likaantuneet vaatteet pestiin kotitaloustunneilla, ja vaatteita säilytetään materiaalitalan telineillä.

Ruoka

Ruoka on aikamatkalla hyvin tärkeää, koska nautittava ateria välittää jotain kadonneen ajan tunnelmasta. Kotitalousopettajamme Lena Graner-Strand on vastannut lounaasta. Lihakeitto, leipä, voi ja maito on nautittu pitkien pöytien ääressä ulkona, ja hyvältä se on maistunut. Oppilaat ovat tietenkin osallistuneet ruoanlaittoon, kattamiseen, tarjoiluun ja tiskaamiseen. Ruoka on tarjottu peltilautasilta ja nautittu puulusikoilla. Joinain vuosina oppilaat ovat kirjuneet voimaa. Ruoanvalmistuksen aikana aikuisilla on ollut tärkeänä tehtävänä esittää rooliaan ja kutoa matkan teemaa yhteen. Keskusteluissa on käsitelty nuukia emäntiä ja piikojen raskasta työtä ja poliittisia asioita. Voim mainitsi, että lähes aina joku oppilas on kommentoinut jälkikäteen, miten epäoikeudenmukaista oli, että vain tytöt osallistuivat tarjoiluun ja tiskaamiseen, kun taas pojat saivat ajan tavan mukaan ”huilailla” ruoan päälle...

Koulu ja muut oppitunnit

Aikamatka vaatii ymmärrystä koulun johdolta ja muilta opettajilta. Monet opettajat osallistuvat aikamatkalle; muut kuin 8. luokkalaiset tarvitsevat sijaisia ja 8. luokkalaisilta jää muita tunteja pois. Mutta muutkin aineet kuin historia voivat hyötyä aikamatkasta. Matematiikkaa voi opettaa aikamatkalla laskemalla vanhojen mittojen avulla, teknisen työn opetus voi koostua käytännön työtehtävistä jne. Koulutyön helpottamiseksi aikamatkan ajaksi on samoilta päivilä suunniteltu vaihtoehtoista ohjelmaa, esim. lukemista/ ulkoilupäivä/leikkipäivä. Hyvä tahto on helpottanut suunnittelua.

Miksi voimme suositella aikamatkoja työtapana?

Suunnittelu vie aikaa, mutta samalla yhteistyö kollegojen ja muiden osallistujien kanssa on sekä hauskaa että haastavaa. Opettajana joutuu miettimään, miten omaa ainetta opetetaan. Sitä voi selittää muille kollegoille, ja samalla saa tietää, miten kollegat työskentelevät.

Yhteistyö ei koske vain meitä opettajia ja muita aikamatkaan osallistuvia aikuisia vaan myös oppilaita. Me opettajat olemme etukäteen suunnitelleet ryhmät, joihin oppilaat jaetaan. Koska tunnemme oppilaat, olemme pystyneet luomaan toimivia ryhmiä, joissa oppilaat ovat joutuneet tekemään yhteistyötä vähemmän tuntemiensa oppilaiden kanssa. Olemme tyypillisiä opettajia, jotka haluavat ”pitää silmällä” oppilaita, kun työskentelemme muiden kuin koulun henkilökunnan kanssa. Tämä on oma lisäyksemme siihen, miten aikamatkoja kannattaa järjestää teini-ikäisille.

Olemme monesti ihmetelleet, miten oppilaat, jotka eivät ehkä loista perinteisessä opetuksessa, todella arvostavat erilaista päivää ja pystyvät osoittamaan taitojaan erilailla. Se on minusta tärkeä huomio teoreettisten aineiden opettajille. Haluan mainita esimerkkinä

ne koulumme maahanmuuttajaoppilaat, joiden kielitaito on vielä heikko. He osoittautuivat tottuneiksi työhevosten käsittelijöiksi ja osasivat keskustella omistajan kanssa oikeista asioista. Kukaan meistä opettajista ei ollut ymmärtänyt, että he osasivat käsitellä hevosia! Sen ansiosta saimme luonnollisen keskustelunaiheen ruokailujonoon, mikä ei aina ole itsestään selvyys hiljattain saapuneiden maahanmuuttajaoppilaiden kanssa.

Aikamatka tarjoaa mahdollisuuden myöhemmin tavallisessa luokkaopetuksessa palauttaa mieleen tai selvittää, mitä oppilaat olivat oppineet tai mitä me olimme ajatelleet, että heidän pitäisi oppia. Aikamatkalla vuoteen 1917 eri poliittisten puolten sympatiat olivat käyneet oppilaille selvemmiksi aikamatkan aikuisten voimakkaiden mielipiteiden ja roolien ansiosta.

Mitä mieltä oppilaat ovat olleet?

Olemme toteuttaneet aikamatkan jälkeen kyselyn, jossa oppilaat ovat saaneet jatkaa lauseita muutaman alkusanan jälkeen. Useimpien oppilaiden mielestä päivä on ollut hauska. Viime vuonna matkan päättyessä siihen, että papin poika Hemming pidätettiin aseiden salakuljetuksen vuoksi, muutamat tytöt toivoivat, että tekisimme ”jatko-osan” seuraavana vuonna, jotta he saisivat tietää, millainen kohtalo Hemmingille koitti.

Meitä on hämmästyttänyt vastaus kysymykseen, mikä oli hauskinda tekemistä. Siihen oli usein vastattu: perunoiden nostaminen, pallojen teko, kahvikutsuilla istuminen... Meille aikuisille aivan yksinkertaisia juttua, joita me emme tokikaan täydestä sydäimestä arvostaneet lapsina, mutta jotka nyt tuntuvat miellyttävän nuoria!

Meillä on ollut kaikilla aikamatkoilla mukana valokuvaaja, joka on ikuistanut meidät ryhmäkuvaan. Olen laittanut kuvan luokkani seinälle, ja oppilaat pysähtyvät usein tutkimaan sitä lähtiessään välitunnille. Ensimmäisenä aikamatkavuotenumme ”skeptisten” oppilaiden määrä oli luonnollisesti suurin, toisena vuonna sana oli levinnyt ja viime vuonna vaikutti siltä kuin nuoremmat oppilaat pitäisivät selvänä, että myös he pääsisivät aikamatkalle!

*Nanna Wikar
Historian lehtori, Tegengren skolan, Vöyri*

Kuvat: Kurt Söderberg

Aikamatka keskiajalle - esimerkki museon, koulutoimen ja yliopistokeskuksen yhteistyöstä Kokkolassa

Järjestimme yhteistyössä K.H.Renlundin museon – Keski-Pohjanmaan maakuntamuseon, Kokkolan koulutoimen Kuperkeikka- ja Projektori hankkeen ja Yliopistokeskus Chydeniuksen luokanopettajakoulutuksen kanssa 6.9. – 30.9.2011 Saarimäen markkinat - aikamatka keskiajalle -tapahtuman. Tapahtuman järjestämisessä saimme apua myös mm. Kaarlelan kotiseutuyhdistykseltä, Kokkolan seurakuntayhtymältä sekä Alavetelin Martoilta. Tapahtuma oli suunnattu perusopetuksen 5-6 luokille ja järjestettiin Kaarlelan kotiseutumuseolla Kirkonmäellä. Siihen osallistui kaikkiaan parikymmentä luokkaa kokkolalaisista kouluista, myös ruotsinkielisistä. Teemapäivä kesti yhden luokan osalta aina koko koulupäivän. Opimme Kokkolan ja muun Suomen keskiajasta roolihahmojen ja työpajojen kautta. Avainasioita olivat luovuus, tarinat, osallisuus, oppijälähtöisyys, toiminnallisuus, leikki ja draama. Myös aikuisilla oli lupa leikkiä ja heittäytyä mukaan!

Taustaa

Kuperkeikka- ja Projektori hanke on Kokkolan kaupungin sivistystoimen hallinnoima kulttuuriperintö- taide ja mediakasvatus hanke. Hanke on toiminut vuodesta 2007 lähtien ja rahoitus siihen on saatu Opetusministeriöltä. Hankkeen työntekijöinä, ideoijina ja asiantuntijoina ovat toimineet luokanopettaja, mediakasvattaja Pertti Kuosmanen ja luokanopettaja, kuvataideopettaja Auli Palosaari. He ovat ajoittain irtaantuneet virkatyöstään ja työskennelleet hankkeessa. K.H.Renlundin museo – Keski-Pohjanmaan maakuntamuseo on toiminut hankkeessa yhteistyökumppanina ja tuonut

Kirkkomäen koulu matkaa keskiajalle.

Naurislamppujen valmistusta.

siihen kulttuuriperintöosaamisen, museon näyttelyt ja paikalliset kulttuuriympäristöt vahvasti mukaan. Hankkeen puitteissa on järjestetty lukuisia tapahtumia viime vuosien kuluessa, jotka ovat suuntautuneet lähinnä ala- ja yläkouluille. Hankkeen perustana on ollut koko ajan moniammatillinen yhteistyö, oppiaineiden ja organisaatioiden raja-aitojen rikkominen, avoimet oppimisympäristöt ja oppijalähtöisyys. Näitä asioita painotetaan myös opetussuunnitelmissa. Aikamatka keskiajalle –tapahtumassa työskentelivät allekirjoittaneen, Pertti Kuosmanen ja Auli Palosaaren lisäksi myös luokanopettajaopiskelijat Outi Olli, Eva Ahokallio, Janica Ranta ja Sari Kinnunen.

Päivä keskiajalla

Opettajat saivat etukäteen ohjeita ja materiaalia päivään liittyen, mm. roolihahmot kuvauksineen ja museon tuottaman Keskiaika ABC-kirjan. Pertti Kuosmanen laati tapahtumaa varten oman blogin, jonka osoite löytyy tämän jutun lopusta. Materiaalin pohjalta valmistauduttiin päivään luokissa. Tullessaan tapahtumaan oppilailla ja opettajilla oli enemmän tai vähemmän selvillä oma keskiaikainen hahmonsansa. Päivä alkoi Kaarlelan kotiseutumuseolta, jossa oppilaille jaettiin oman roolinsa mukaiset asut, joista osa oli museon käyttökokoelmista, osa lainassa kaupunginteatterilta. Rooleista löytyi mm. kauppiasta, talonpoikaa, kutojaa, kalastajan leskeä, kylähullua, munkkia ja lapinnoitaa. Keskiaikaisten asujen pukemisen myötä siirryttiin vuoteen 1511. Tämän jälkeen mentiin messuun Kaarlelan kirkkoon yhteiskunnallisen aseman mukaisessa arvojärjestyksessä. Kirkossa käynti oli selvästikin monille osallistujille vaikuttava kokemus. Gregoriaaninen laulu ja palavat kynttilät loivat arvokkaan tunnelman ja vilkkaimmatkin lapset rauhoittuivat. Kirkosta siirryttiin takaisin kotiseutumuseolle valmistelevaan Saarimäen markkinoita ja jakauduttiin ryhmiin (Kirkonmäkeä kutsuttiin 1500-luvulla Saarimäeksi). Markkinavalmisteluihin kuului mm. ohraleivän leivontaa, naurislamppujen

tekoa, matemaattisia arvoituksia ja ongelmanratkaisuja, vaakunakilpien tekoa, hyvä-paha –kuvien maalaamista, puumerkkien tekemistä ja keskiaikaista urheilua (puujaloilla kävelyä, keihäänheittoa, hevosenkengän heittoa, kubb –peliä, säkkitappeluja). Kaikessa toiminnassa oli mukana tarinat sekä huhut ja vihjeet dominikaanien aarteesta. Vanhan tarinan mukaan dominikaaneilla oli Kirkonmäellä luostari tai kappeli ja he kätivät alueelle aarteen. Tästä aarteesta keskusteltiin pitkin päivää ja lapset saivat vähitellen vihjeitä aarteen löytämiseksi. Ideana oli se, että kukaan ei voinut löytää aarretta yksin, vaan siihen tarvittiin koko porukan yhteistyötä. Teemapäivä loppui siihen, että oppilailla oli koossa riittävästi vihjeitä ja he pystyivät löytämään aarteen vanhojen mittojen, kiintopisteiden ja ilmansuuntien avulla. Dominikaanien aarre osoittautui tyhjäksi laatikoksi jossa oli yhdeksän lokeroa. Oppilaiden tehtävänä oli täyttää lokerot hyvillä asioilla, jotka eivät vähene, vaikka niitä antaa. Useimmiten oppilaat keksivät nopeasti koko aarteen idean ja laatikko täyttyikin pian mm. sellaisilla asioilla kuten ystävyys, terveys, rakkaus. Yllätys oli, että vain hyvin harva näytti pettyvän, vaikka laatikossa ei ollutkaan mitään konkreettista aarretta. Lopuksi järjestettiin markkinat ja ostettiin ”oravannahoilla” mm. leipää, juomaa ja naurislampuja.

Lopuksi

Kokonaisuudessaan Saarimäen markkinat – aikamatka keskiajalle –tapahtuma oli erittäin intensiivinen ja aikaa vievä. Tapahtuma vaati paljon valmistelutöitä roolihahmojen ja oppimateriaalin laatimisesta tavaroiden ja rekvisiitan hankintaan ja tiedottamiseen. Päivät olivat täynnä toimintaa, jonka jälkeen siivoamiset, järjestelyt, seuraavan päivän valmistelut ja tiskaamiset päälle. Järjestäjiltä vaadittiin erityisesti eläytymiskykyä, täysillä mukaan heittäytymistä, joustavuutta ja osallistujien huomioimista niin yksilöinä kuin ryhminä. Usein piti pystyä hoitamaan monia asioita samanaikaisesti.

Kokonaisuudessaan tapahtuma antoi kuitenkin enemmän kuin otti. Palautteen perusteella useimmat oppilaat ja opettajat pitivät kovasti tapahtumasta. Erityisen palkitsevilta tuntuivat oppilaiden suusta tulleet vilpittömät kommentit: ”tämä oli paras koulupäivä mitä minulla koskaan on ollut”, ”paras aarre oli se kun saimme yhdessä tehdä täällä keskiaikaisia juttuja” ja ”oli tosi kiva päivä, olisi kiva elää se uudestaan”. Tapahtumassa tuli myös jälleen todettua moniammatillisen yhteistyön edut. Samoin saimme vahvistusta sille, että tämän tyyppisillä menetelmillä ja oppimisympäristöillä on mahdollista kohottaa lasten historiatietoisuutta ja kiinnostusta menneisyyttä kohtaan. Oli myös mukavaa nähdä, että tapahtuma kiinnosti monia tahoja, ja saimme vierailijoita mm. muista museoista, opetushallituksesta ja medioista.

Tapahtuman blogi: <http://keskiaikakokkolassa.blogspot.com/>

Lauri Skantsi
museolehtori, K.H.Renlundin museo – Keski-Pohjanmaan maakuntamuseo

Kuvat: Lauri Skantsi

Kirjallisuutta

Björkman, John & Näse Li. Sagalund lever. Inspiration till livslångt lärande. Tavastehus, 2009.

Borgström, Britt-Mari: Tidsresan. lek och fantasi som pedagogisk metod. Stockholm, 2003.

Ozola, Agrita (red.) Time Travels. Innovative and Creative Methods of Historic Environment Education in Modern Museums. Tokums, 2008.

Westergren, Ebbe: Kulturmiljöpedagogik och historiska tidsresor. Manual. Kalmar, 2006.

Westergren, Ebbe (Ed.): This place has meaning. Case studies of Time Travels and Historic Environment Education in the Western Cape, South Africa 2006-2006. Worchester, 2008.

www.osterbotten.fi/bark

Miten historiaa voisi elävöittää? Ehkä olet miettinyt tätä kysymystä, jos työskentelet museossa, koulussa, arkistossa, kirjastossa tai kulttuurialalla. Tämä menetelmäöpas esittelee erityisesti aikamatkaa yhtenä elävöittämiskeinona. Lue ja ammenna inspiraatiota, ajassa matkaaminen on jännittävää!